

Nr 122.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående åtgärder i syfte att bereda vissa utländska läkare möjlighet att utöva läkarkonsten inom riket.

(3:e avd.)

I propositionen nr 198 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för den 21 mars 1947, föreslagit riksdagen att å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1946/47 anvisa dels å driftbudgeten under femte huvudtiteln till Anordnande av kurser i statsmedicin för utländska läkare ett reservationsanslag av 10 000 kronor, dels ock å kapitalbudgeten under fonden för låneunderstöd till Lån till utländska läkare för viss efterutbildning ett investeringsanslag av 1 000 000 kronor.

Under det andra världskrigets senare år inkommo till Sverige såsom flyktingar ett stort antal utländska läkare, till större delen hemmahörande i de baltiska länderna. Antalet dylika läkare uppgår för närvarande enligt för medicinalstyrelsen tillgängliga uppgifter till omkring 200, därav 147 balter. Av övriga nationaliteter finnas 23 tyskar och 12 polacker. Återstående läkare representera sju olika nationer, nämligen Bulgarien, Holland, Jugoslavien, Rumänien, Ryssland, Tjeckoslovakien och Ungern.

Med hänsyn till att nu avsedda utländska läkare sannolikt komma att kvarstanna här och med beaktande av de tecken på bristande tillgång till svenska läkare, som under senare tid framträtt, har medicinalstyrelsen låtit utreda de förutsättningar, under vilka dessa läkare skulle kunna tagas i anspråk inom den sjukvårdande verksamheten i Sverige. På grundval av de resultat, som framkommit vid överläggningar i ämnet mellan representanter för styrelsen samt för karolinska institutet och Sveriges läkarförbund, har styrelsen i skrivelse till Kungl. Maj:t den 6 december 1946 framlagt förslag till åtgärder i berörda syfte.

Över medicinalstyrelsens förslag ha yttranden avgivits av kanslern för rikets universitet, efter hörande av de medicinska fakulteterna i Uppsala och Lund samt karolinska institutets lärarkollegium, ävensom av statskontoret.

Kungl. Maj:ts förslag innebär i huvudsak följande.

Förslaget tar sikte på att de utländska läkarna skola vinna behörighet att utöva läkarkonsten i riket, sedan de undergått viss efterutbildning och provning. Endast sådana utländska läkare, vilka vid en första mera allmän bedömning i avseende å ålder och hittillsvarande verksamhet befunnits önskvärda som svenska läkare, skola enligt förslaget kunna ifrågakomma för erhållande av

efterutbildningen. Beträffande de vid denna förhandsgranskning utvalda läkarna kräver förslaget som regel minst ett års provotid vid svensk sjukvårdsanstalt. Rörande utfallet av denna tjänstgöring skall intyg avgivas av minst två ansvariga läkare, vilka skola medelst intyg avge ett på egna erfarenheter grundat omdöme rörande vederbörandes personliga kvalifikationer och allmänna lämplighet för vinnande av svensk läkarbehörighet. Det förutsättes stå Kungl. Maj:t fritt att efter omständigheterna meddela till tiden eller eljest begränsad behörighet att utöva läarkonsten. I särskilda fall skall det vara medicinalstyrelsen obetaget att med hänsyn till vederbörandes i tidigare verksamhet ådagalagda kvalifikationer dispensera från kraven på praktiktjänstgöring och prövning inför akademiska lärare. Varje läkare måste styrka sig äga tillfredsställande kunskaper i svensk statsmedicin, motsvarande fordringarna i svensk medicine licentiatexamen.

Enligt vad medicinalstyrelsen upplyst ha svenska landstingsförbundet och svenska stadsförbundet förklarat sig villiga att medverka till läkarnas utplacering på sjukvårdsanstalterna för den ifrågasatta provtjänstgöringen ävensom att under tiden därför bereda dem fri kost och om möjligt fri bostad. Såsom ekonomisk hjälp till läkarnas och deras familjers försörjning under prövnings- och efterutbildningstiden skola härjämte enligt Kungl. Maj:ts förslag av statsmedel lämnas studielån, löpande med ränta efter samma procentsats, som gäller för riksbankens amorteringslån (för närvarande 3,5 %). Maximibeloppet föreslås till 6 000 kronor för år, i de fall, där vederbörande utländska läkare har försörjningsplikt mot familj eller anhörig här i riket. I övriga fall förutsättes, att lånen regelmässigt bestämmas till lägre belopp; någon särskild maximigräns har dock icke ansetts böra fixeras. Prövningen av bidragsfrågor har ansetts böra handhavas av en särskild av Kungl. Maj:t utsedd nämnd, bestående av medicinalstyrelsens chef eller annan ledamot av styrelsen, vilken tillika skulle fungera såsom nämndens ordförande, ävensom ytterligare två personer, varav den ena bör besitta kännedom om flyktingsförhållandena och den andra om studielångivning i allmänhet. Ordföranden och ledamöterna i nämnden skola äga åtnjuta ersättning enligt kommittékungörelsen.

Till bestridande av kostnaderna för erforderliga kurser i statsmedicin för utländska läkare beräknas ett reservationsanslag av 10 000 kronor, vilket för möjliggörande av vissa kurser redan innevarande vår föreslås anvisat å tilläggsstat för det nu löpande budgetåret.

Svårigheter anses möta att med någon grad av exakthet bedöma storleken av det belopp, som erfordras för finansieringen av lånen till de utländska läkarna. Intill dess säkrare hållpunkter föreligga har ett investeringsanslag av i runt tal 1 000 000 kronor ansetts böra anvisas för ändamålet. För att möjliggöra viss låneverksamhet redan under innevarande budgetår förordas, att anslaget upptages å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1946/47.

Uppkommande utgifter för ersättningar till ledamöterna i lånenämnden ävensom för sekreterar- och skrivhjälp föreslås få bestridas från den under medicinalstyrelsens avlöningsstat uppförda anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer, *Utskottet.*

att riksdagen må å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1946/47 anvisa

a) till *Anordnande av kurser i statsmedicin för utländska läkare* under femte huvudtiteln ett reservationsanslag av 10 000 kronor;

b) till *Lån till utländska läkare för viss efterutbildning* under fonden för låneunderstöd ett investeringsanslag av 1 000 000 kronor.

Stockholm den 13 maj 1947.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar Johan Bernhard Johansson, Oscar Olsson, Pauli, Gustaf Karlsson, Mannerskantz, fröken Andersson, herrar Gillström, Albertsson, Rosenberg, Gustav Emil Andersson, Hesselbom och Ivar Persson, samt

från andra kammaren: herrar Eriksson i Stockholm, Falla, Andersson i Malmö, Rubbestad, Mårtensson, Lindholm, Pettersson i Dahl, Åkerström, Petterson i Degerfors, Selve, Thapper och Persson i Svensköp.
